

Kontaktpersonerna för kemikalietillsyn
i Skåne län

KEMIKALIETILLSYNSNYTT I SKÅNE

EU-NYTT

10 års arbete med ett globalt harmoniserat system för klassificering och märkning av kemikalier i hamn

Ett dokument för ett Globalt Harmoniserat System (GHS) för klassificering och märkning av kemikalier antogs av FN:s Kommitté för Transport av Farligt Gods (TDG) och GHS den 12 december 2002. Arbetet startade i och med att FN:s miljökonferens i Brasilien 1992 antog ett program för att harmonisera ett sådant system.

GHS kommer att medföra att vi får en global bedömning av kemikaliers såväl fysikaliska, som hälso- samt miljöfarliga egenskaper utifrån gemensamma kriterier. GHS kommer därmed att starkt bidra till en ökad kemikaliesäkerhet i framför allt utvecklingsländerna. GHS-dokumentet inkluderar kriterier för klassificering av ämnen och beredningar för hälso- och miljöfarlighet samt fysikaliska/kemiska egenskaper. Det innehåller också regler för produktinformation dvs. förpackningsmärkning och säkerhetsdatablad.

Sverige är ett av de länder som tagit initiativ till, och sedan också varit pådrivande i arbetet med detta globala klassificerings- och märkningssystem. I juli 2003 kommer FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC) att beakta resolutionen från kommittén och ett beslut kommer att tas om en FN-rekommendation (frivillig) att införa GHS i nationella regelverk över hela världen.

EU:s nya kemikaliestrategi: Förslaget till regelverk försenat

Kommissionens arbete med ett nytt regelverk har tagit mer tid än beräknat. Förslaget ser nu ut att kunna presenteras som tidigast på miljørådsmötet innan årsskiftet 2002/2003 i Danmark.

Kemikalieinspektionen har under våren tagit fram underlag för svenska positioner i viktigare frågor. Till exempel angående en generalklausul som slår fast företagets skyldighet att ha kunskap om sina ämnen, om dokumentationskrav och om auktorisationens utformning och villkor mm. Även andra medlemsländer och organisationer som kemiindustrins europeiska branschorganisation, CEFIC, och de europeiska miljöörelserna har fört fram sina åsikter i dokument som nu finns tillgängliga. Under sommaren har kommissionen presenterat två konsultstudier som kan utgöra underlag för system för registrering, bedömning och auktorisation av kemikalier som nu utarbetas av EU-kommissionen.

INFO FRÅN KEMI

Kemiska ämnen på Internet i unik nordisk databas

De nordiska länderna etablerar en gemensam databas över de kemiska ämnen som finns i produkter på den nordiska marknaden. Den har fått namnet SPIN (Stoffer i Produkter I Norden), och kommer att vara tillgänglig på Internet från

december 2002. SPIN-databasen innehåller öppen information om vilka kemiska ämnen som finns på marknaden. Vidare finns i basen data om ämnesmängder och i vilka typer av produkter och branscher som ämnet används. Avsikten med SPIN-databasen är att föra samman data från vart och ett av de nordiska produktregistren. De nordiska produktregistren är bland de mest fullständiga i världen med avseende på information om produkter och ämnen. Med hjälp av SPIN kommer det att bli möjligt att sprida information om ett större antal ämnen till en större publik. Nordiska Ministerrådet står bakom initiativet. Den Nordiska Produktregistergruppen har haft uppgiften att utarbeta databasen. SPIN-databasen kommer att uppdateras varje år.

Databasen nås via adressen

<http://www.norden.org/miljoe/sk/kemikaliegruppen.asp> eller via <http://www.kemi.se/databaser>

Kontaktpersoner på Kemi: Margareta Östman
tel. 08-783 11 62 e-post: margareta.ostman@kemi.se

Inspektion av varor som lockar barn

Inspektörerna på Kemi har under augusti startat tillsynsprojektet "Varor och barn" i samarbete med Konsumentverket. Projektet tar sikte på produkter som av olika anledning – färg, form, material – verkar attraherande på barn. Det är alltså inte i första hand fråga om leksaker utan snarare produkter som har annan användning, men som lockar barns nyfikenhet. Exempel är geléljus med doft, mjuka plastfigurer och produkter som innehåller vätskor. De senare kan innehålla mineralolja som är skadlig att andas in. Eftersom varor i motsats till kemiska produkter oftast saknar innehållsdeklaration kan det vara svårt för konsumenterna att avgöra om en vara är farlig eller inte. Men om varan innehåller farliga ämnen finns krav i lagstiftningen om att informera om risker på grund av detta. I en del varor finns det begränsningar för vissa ämnen (t.ex. nickel i smycken) och till och med förbud (ftalater i artiklar för barn under tre år och som kan stoppas i munnen).

För att en leverantör ska kunna säkerställa att de varor han säljer inte medför skada p.g.a. kemikalieinnehåll måste han rimligen känna till vad

som ingår i varan. Det behövs med andra ord en bra kemikaliekontroll. Att se till att en sådan fungerar tillfredsställande hos varuföretagen är ett av syftena med projektet "Varor och barn".

Kemi utreder förbud mot giftiga oljor i bildäck

Regeringen har givit Kemikalieinspektionen i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett svenskt förbud mot giftiga oljor i bildäck. Det handlar om så kallade HA-oljor, högaromatiska oljor. De innehåller polyaromatiska kolväten som i många fall är cancerframkallande, giftiga och/eller fosterskadande. Flera av dem bryts dessutom ner långsamt och kan därför lagras i levande organismer.

Kemikalieinspektionen ska redovisa uppdraget senast den 31 mars 2003. I uppdraget ingår också att bedöma det bästa sättet att få acceptans inom EU för ett förbud. Det handlar bl.a. om att väcka frågan i andra EU-länder. HA-oljorna används som mjukgörare i bildäck för att förbättra väggreppet. När däcken slits mot vägbanan sprids den giftiga oljan längs våra vägar. Varje bildäck innehåller cirka en liter HA-olja. Eftersom den årliga däckförbrukningen i Sverige är cirka 60 000 ton blir det sammanlagt stora utsläpp. HA-oljorna har i en del fall, på frivillig väg, bytts ut mot mindre farliga ämnen. Användningen av HA-oljor har i stort sett upphört i lastbilsdäck. Användningen är också begränsad i vinterdäck. Men fortfarande ingår HA-oljor i nästan alla nya sommardäck.

Utbildningskrav för användare av samtliga glyfosatmedel

11 konsumentprodukter som innehåller glyfosat kommer att flyttas till klass 2 L. De nya villkoren gäller fr.o.m. 1 januari 2003. Krav på yrkesmässig användning och särskild utbildning kommer därmed att krävas för samtliga nu godkända ogräsmedel innehållande glyfosat. Syftet är att minska riskerna för negativa effekter, framför allt förorening av vatten. Produkter som berörs är:

Rambo
Rambo Spray
Rambo Bio Spray
Rambo Bio
Roundup G
Roundup S
Roundup Quick (nytt godkännande)

Keeper K
Keeper Spray
Glyfonova 120 g/l (nytt godkännande)
Glyfonova 7,2 g/l (nytt godkännande)

Konsumentprodukter som innehåller MCPA (f.n. tre stycken) kommer att vara kvar i klass 3, men p.g.a. brister i underlaget vill KemI att företagen skickar in kompletterande uppgifter, senast 2004-12-31, när det gäller risk för förorening av vatten. MCPA ingår i medel mot örtogräs i gräsmattor. De doser som rekommenderas av företagen överstiger de som används inom jordbruket.

Godkännandet för dessa medel gäller för en begränsad tid och berörda företag måste förse KemI med ytterligare information inför nästa omprövning inom tre år. Praktisk erfarenhet och kunskap om hur bekämpningsmedel bör hanteras är avgörande för att en korrekt användning ska ske. Krav på yrkesmässig användning i kombination med utbildning kan bli ett sätt att nå detta mål även för dessa medel.

Ogräs- och mossmedel som innehåller ättiksyra, pelargonosyra, järnsulfat eller fettsyror har meddelats fortsatt godkännande i behörighetsklass 3. Det innebär att de även i fortsättningen får användas av var och en utan särskilda kunskapskrav.

SKÅNE NYTT

Projektläge

Projektet: KEMIKALIEANVÄNDNING INOM VATTENSKYDDSSOMRÅDEN.

Av det inkomna och sammanställda materialet framgår att sammanlagt tretton kommuner har inkommit med underlaget varav materialet från en kommun saknar slutredovisning (sammanställning av resultat). Av de tolv andra, utförde tre kommuner delprojekt 1, två kommuner utförde delprojekt 1+2 och sju kommuner utförde delprojekt 1- 4. Projektet kommer att fortsätta under 2003.

Projektet: FÖRSLAG TILL KEMIKALIELAGRINGSPOLICY I SKÅNE LÄN. Arbetsgruppen avslutade sitt "uppdrag" i samband med uppföljningsträffen i Kristianstad. Förslag till policyn m m är samlat i en pärm (med utbytbara

blad) och ska läggas in på nätet. Pärmerna har delats ut till samtliga som deltog i uppföljningsträffen. Kommuner som inte var representerade i Kristianstad har fått var sin pärm via posten.

Nästa års projekt

Till följd av en enkät, som skickades ut till samtliga kontaktpersoner innan sommaren, valdes "Cisternprojekt – tillämpning av kemikalielagringspolicy" som ett nytt länsprojekt för år 2003. Anledningen till valet av ett enda projekt är att årets länsprojekt "Kemikalieanvändning inom vattenskyddsområden" ännu inte är avslutat. Många kommuner valde att även under 2003 jobba med det sist nämnda projektet.

Projektbeskrivning för cisternprojektet är framtagen och finns i handlingsprogrammet som skickades till samtliga miljönämnder i pappersformat och via e-post till kontaktpersonerna. Arbetsgruppens första möte är planerat till den 17/1-03. Materialet ska vara klart i början på mars, "lagom" till länsträffen.

I arbetsgruppen ingår:

Jörgen Brådenmark – miljöförvaltningen i Kristianstad
Karolina Ernarp – miljöförvaltningen i Svalöv
Leif Persson – miljöförvaltningen i Malmö
Jolanta Green – länsstyrelsen i Malmö

Uppföljningsträff i Kristianstad den 28/11-02

Anslutningen till den årliga uppföljningsträffen var mycket god. Över 60 personer (inkl. 4 st "externa" medverkande) deltog i träffen. Utöver projektredovisningarna har kommunerna informerats om praktiska fall kring saneringsarbetet, kemikaliehantering i skolor, produktutbytesprojekt i Hbg samt om tillsynsansvar enligt 14 kap MB.

ÖVRIGT

Ftalater som denatureringsmedel i alkoholhaltiga kosmetikaprodukter

Media har nyligen uppmärksammat att ftalater förekommer i kosmetiska och hygieniska produkter (KoH). Ftalater är en kemisk ämnesgrupp som innehåller flera olika ämnen, som har delvis olika

egenskaper och hälsorisker. Dietylftalat (DEP), den ftalat som förekommer i högsta halterna i kosmetika, används som ett denatureringsmedel i den alkohol (etanol) som ingår som en vanlig beståndsdel i många KoH. Syftet med denaturering är att göra alkoholen odrickbar. Läs mer om detta under http://www.mpa.se/frame_index.html

Läkemedelsverket utreder miljöeffekter

I ett beslut som fattades av regeringen den 12 december 2002 uppdras Läkemedelsverket att utreda miljöeffekter av läkemedel samt kosmetiska och hygieniska produkter. Läs mer under: http://www.mpa.se/frame_index.html

Triclosan klassificerat som miljöfarligt

Triclosan, ett ämne som används bland annat som konserveringsmedel i vissa kemiska produkter och som antibakteriell tillsats i vissa material, har klassificerats som miljöfarligt. Det innebär att kemiska produkter som innehåller triclosan i halter över 25 % skall märkas med symbol för miljöfarligt och riskfraserna R 50-53, "Mycket giftigt för vattenlevande organismer" och "Kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön". För produkter med innehåll av triclosan i halter under 25 % men över 2,5 % ersätts R 50 med R 51: "Giftigt för vattenlevande organismer", och när halten är mellan 0,25 – 2,5 % gäller R 52: "Skadligt för vattenlevande organismer".

KURSER, SEMINARIER

Båtbottenfärger - en utvärdering av riskminskningsarbetet

Tid: Tisdag den 21 januari 2003 kl. 10.00-12.00
(Kaffe från kl. 9.30)

Plats: Syntesen, Kemikalieinspektionen,
Sundbybergsvägen 9, Solna

Anmälan: Skicka anmälan senast den 10 januari 2003 till: johan.helgesson@kemi.se

På uppdrag av Kemikalieinspektionen (KemI) har Faugert & Co utvärderat riskminskningsarbetet med båtbottnfärger. Utvärderingen av båtbottnfärger är

en del i den fördjupade utvärderingen av miljömålet Giftfri miljö som KemI ska överlämna till regeringens Miljömålsråd i slutet av april 2003. Faugert & Co kommer på seminariet att presentera och diskutera slutsatser från de intervjuer som genomförts med representanter från olika intressegrupper.

Länsträff 2003

Projektpresentation för år 2003 kommer att ske den 5 mars 2003 då samtliga kommuner bjuds in. Träffen kommer att kombineras med annan "nyttig" information. Önskemål om att kombinera dagen med fortbildning om nya klassificerings- och märkningsregler har kommit fram på samordningsgruppens senaste möte. Andra önskemål kommer att "undersökas" bland kommunerna av undertecknad (via en förfrågningsrunda) inom kort.

LITTERATURTIPS

- ***Råd & Tips om försäljningstillstånd***
Reviderad i nov. 2002
- ***Produktinformation*** i ny upplaga. OBS! – uppdaterad utifrån de nya reglerna.

Båda trycksaker finns på webben:

http://www.kemi.se/publikationer/trycksaker_sc.htm

- ***Rapporter från IVL om screeningsanalyser***
avseende vissa miljögifter såsom triclosan, pentaklorfenol och antimon (IVL B1477, IVL B1473, IVL B1474)

Finns på www.ivl.se under Ladda rapporter:

<http://www.ivl.se/rapporter/sok/polydoc/download.asp>

Jolanta Green
Projektsamordnare